

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania M. M.
przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Łodzi
o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 23 kwietnia 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego
w Łodzi z dnia 11 marca 2025 r., sygn. akt VIII Ua 3/25,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje adwokat A. K. od Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z 11 marca 2025 r., VIII Ua 3/25 oddalił apelację R. M. (wnioskodawca) od wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z 14 listopada 2024 r., X U 456/22. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, wyrokiem z 14 listopada 2024 r. zmienił orzeczenie z 11 maja 2022 r. znak [...] i poprzedzające je orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw

Orzekania o Niepełnosprawności w Ł. z 14 marca 2022 r. w ten tylko sposób, że w pkt 9 dotyczącym spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym w miejsce zwrotu „nie dotyczy” wpisał „spełnia” i oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne. Wnioskodawca, urodzony [...] 1960 r., posiada wykształcenie podstawowe, aktualnie pozostaje bezrobotny, wcześniej pracował jako dekarz i pracownik budowlany. Orzeczeniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z 30 maja 2019 r. wnioskodawca został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z symbolem przyczyny niepełnosprawności 02-P i 05-R począwszy od 27 kwietnia 2016 r. okresowo do 31 maja 2021 r. Kolejnym orzeczeniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z 20 marca 2020 r. wnioskodawcy został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z symbolem przyczyny niepełnosprawności 02-P okresowo do 31 marca 2023 r. Pismem z 14 lutego 2022 r. wnioskodawca wystąpił o ponowne wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w związku ze zmianą stanu zdrowia. Orzeczeniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania Niepełnosprawności w Ł. z 14 marca 2022 r. wnioskodawca został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności okresowo do 31 marca 2024 r. z symbolem przyczyny niepełnosprawności 02-P. Orzeczono, że ustalony stopień datuje się od 27 kwietnia 2016 r., a niepełnosprawność od 25 września 2012 r. Pismem z 7 kwietnia 2022 r. wnioskodawca odwołał się od ww. orzeczenia, kwestionując ustalony stopień niepełnosprawności, jak również brak zaliczenia do osób niepełnosprawnych także z symbolem 05-R. W dniu 11 maja 2022 r. WZSON wydał zaskarżone orzeczenie, w którym uchylił orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania Niepełnosprawności w zakresie punktu 2, zmieniając symbol przyczyny niepełnosprawności z 02-P na 02-P, 05-R oraz w zakresie wskazań z punktu 5, uznając, że wnioskodawca wymaga konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby.

Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie jest zasadne jedynie częściowo, to jest w takim zakresie w jakim wnioskodawca kwestionował brak spełnienia przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt. 1 Prawa o ruchu drogowym (to jest karty parkingowej). Sąd Rejonowy, opierając się na przeprowadzonych w sprawie opiniach biegłych lekarzy, nie zgodził się z postawioną przez wnioskodawcę tezą, że jego stan zdrowia kwalifikuje go do znacznego stopnia niepełnosprawności. Z poczynionych ustaleń wynikało, że u wnioskodawcy rozpoznano schizofrenię paranoidalną, miażdżycę kończyn dolnych, żylaki lewej kończyny dolnej, a także zmiany zwyrodnieniowe wielostawowe. Biegli w dziedzinie, ortopedii, chirurgii oraz psychiatrii zgodnie ocenili, iż stan zdrowia wnioskodawcy uzasadnia zaliczenie go do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym z symbolem 05-R oraz 02-P okresowo do 31 marca 2024 r. Zdaniem Sądu Rejonowego wnioski wszystkich opinii nie budziły wątpliwości. Dlatego zasadne okazało się uwzględnienie tylko żądania wnioskodawcy zmiany wskazań w punkcie 9 orzeczenia o niepełnosprawności. Biegły ortopeda wskazał bowiem, iż wnioskodawca spełnia kryteria do przyznania karty parkingowej. Tym samym były podstawy do przyjęcia, że wnioskodawca spełnia przesłanki z art. 8 ust. 3 a pkt. 1 Prawa o ruchu drogowym.

Sąd Okręgowy stwierdził, że Sąd Rejonowy trafnie uczynił podstawą swego rozstrzygnięcia opinie biegłych lekarzy z zakresu chirurgii, psychiatrii oraz ortopedii. Biegli ci zgodnie stwierdzili, uwzględniając całą dostępną dokumentację lekarską, ale także wyniki badania przedmiotowego, iż wnioskodawcę, z uwagi na posiadane przez niego schorzenia, cechuje umiarkowany stopień niepełnosprawności. U wnioskodawcy rozpoznano schizofrenię paranoidalną, miażdżycę kończyn dolnych, żylaki lewej kończyny dolnej, a także zmiany zwyrodnieniowe wielostawowe. Biegli wskazali, że wnioskodawca jest osobą z naruszoną sprawnością organizmu, wymagającą czasowej lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Wnioskodawca wymaga pomocy w pełnieniu ról społecznych, natomiast nie wymaga opieki. Sąd Okręgowy podzielił tę ocenę w zakresie uznania wydanych w postępowaniu przez Sądem pierwszej instancji opinii biegłych za wiarygodne, rzetelne i fachowe, jak i dokonaną przez ten sąd ocenę stanu zdrowia ubezpieczonego. Skutki naruszenia sprawności organizmu, na które wskazuje

rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 2003 r. (Dz.U. z 2021, poz. 857), powodują konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych oznaczają zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych. Z opinii biegłych sądowych nie sposób wywieść, że skarżący jest osobą całkowicie zależną od otoczenia. Zdaniem Sądu drugiej instancji, występujące u wnioskodawcy problemy zdrowotne z pewnością ograniczają jego sprawność, jednakże w zakresie określonym jako umiarkowany stopień niepełnosprawności. Zdaniem Sądu Okręgowego, opinie biegłych sądowych zostały sporządzone prawidłowo w zakresie oceny stanu zdrowia wnioskodawcy, były rzetelne, sporządzone zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą, a ich wnioski jednoznaczne i kategoryczne. Biegli sposób pełny i wyczerpujący odpowiedzieli na pytania tezy dowodowej postawionej przez Sąd.

Wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi, zaskarżając go w całości. Skarga kasacyjna została oparta na podstawach naruszenia przepisów prawa materialnego, a mianowicie: art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r. poz. 44, dalej: ustawa o rehabilitacji) w zw. z art. 4 ust. 4 ustawy o rehabilitacji w zw. z § 29 ust. 1 pkt. 3 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 2003 r., w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności; przepisów prawa procesowego, a mianowicie: art. 381 k.p.c., art. 382 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego chirurga, mimo iż nie rozważono na etapie postępowania I instancyjnego wpływu miażdżycy OUN na stopień niepełnosprawności odwołującego się. Wnioskodawca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy w całości do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi oraz zasądzenie od kosztów postępowania, według norm przypisanych, a także kosztów ustanowienia

pełnomocnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, jednocześnie oświadczając, iż koszty te nie zostały uiszczone ani w całości ani w części.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej. W ocenie pełnomocnika skarżącego przywołane w skardze okoliczności świadczą o tym, że w niniejszej sprawie bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, a jednocześnie rodzaj i zakres tych uchybień świadczy o tym, że miały one decydujący wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. „W szczególności uznać należy, że w sprawie doszło do naruszenia prawa materialnego, tj. art. 4 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 4 ustawy o rehabilitacji w zw. z § 29 ust. 1 pkt. 3 i ust. 2 rozporządzenia z 15 lipca 2003 r., a także prawa procesowego, a mianowicie art. 381 k.p.c., art. 382 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.”. W ocenie wnioskodawcy naruszenie prawa materialnego i przepisów postępowania w sprawie nie budzi wątpliwości, pozostaje oczywiste i daje się stwierdzić - poprzez odwołanie się do treści wymienionych przez skarżącego uregulowań. Podniesiono, że błędna wykładnia przepisów określających warunki do zaliczenia do znacznego stopnia niepełnosprawności miała znamienne znaczenie w niniejszej sprawie, albowiem Sąd odwoławczy nie uwzględnił ich w ocenie stanu faktycznego w sprawie wnioskodawcy, co skutkowało utrzymaniem w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji, a tym samym orzeczenia ustalającego umiarkowany stopień niepełnosprawności wnioskodawcy. Podobnie - co do nieprzeprowadzenia uzupełniającej opinii biegłego chirurga - zaniechanie tegoż środka dowodowego doprowadziło do niekompletnego zgromadzenia materiału dowodowego, tym samym wadliwej oceny stanu faktycznego w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości prawne lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3), lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje wyłącznie z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. Dlatego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Spełnienie tego wymogu powinno przybrać postać wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności i argumenty prawne pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie "przedsądu", natomiast podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołać się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Choć dla obu tych elementów konstrukcyjnych skargi kasacyjnej argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach "przedsądu" bada tylko wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania okoliczności uzasadniające podjęcie takiej decyzji procesowej, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Dlatego też skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu

rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa.

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania, ponieważ nie jest oczywiście uzasadniona. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych we wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz pokrywających się z podstawami skargi zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanych sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym albo pominięciu przepisu szczególnego, który modyfikował zakres zastosowania przepisu ogólnego (co miało często miejsce np. w ustawodawstwie covidowym). W rozpoznawanej sprawie żadne takie naruszenie nie występuje, ponieważ teza o oczywistej zasadności skargi opiera się na kwestionowaniu ustaleń faktycznych.

Ponadto, jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta "oczywistość" i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia oraz wskazać - we wniosku - jakie to przepisy prawa zostały w ewidentny sposób naruszone przez Sąd drugiej instancji (zamiast wielu zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 listopada 2025 r., I USK 262/24 i powołane tam orzecznictwo). Tymczasem przepisów takich ani wyводу takiego nie przedstawiono w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie skarżący w istocie kwestionuje dokonaną przez Sądy obu instancji ocenę dowodów. W rozpoznawanej sprawie kluczowy materiał dowodowy stanowiły opinie biegłych. O stanie zdrowia osoby ubiegającej się o określony stopień niepełnosprawności sąd nie może decydować samodzielnie, lecz

musi zasięgnąć wiedzy specjalistycznej. Godzi się przypomnieć, że zadaniem biegłego jest udzielenie sądowi, w oparciu o posiadane wiadomości fachowe i doświadczenie zawodowe, informacji i wiadomości specjalnych, niezbędnych do ustalenia i oceny okoliczności sprawy, natomiast sąd nie jest związany opinią biegłego w zakresie jego wypowiedzi odnośnie do zastrzeżonych wyłącznie do kompetencji sądu kwestii ustalenia i oceny faktów oraz sposobu rozstrzygnięcia sprawy. Jednocześnie sąd w odniesieniu do dowodu z opinii biegłego ma obowiązek ocenić, czy dowód ten ze względu na swoją treść, zakres, poziom merytoryczny, przyjętą przez biegłego metodologię, kompletność odniesienia się do zgromadzonego materiału dowodowego i zastosowane na jego podstawie założenia, jest dowodem przydatnym dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd może przy tym ocenić opinię biegłego pod względem fachowości, rzetelności czy logiczności. Nie może jednak nie podzielać merytorycznych poglądów biegłego lub w ich miejsce wprowadzać własnych stwierdzeń i rozstrzygać kwestii wymagających wiadomości specjalnych wbrew opinii biegłego specjalisty. W takiej sytuacji należy albo rozwiązać wątpliwości co do treści opinii w drodze zażądania od jej autora pisemnych lub ustnych wyjaśnień, albo dopuścić dowód z opinii innego biegłego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2014 r., II UK 27/14, LEX nr 1777878).

Zarzuty skarżącego, mające wykazać oczywistą zasadność skargi, sprowadzają się w istocie do polemiki z poczynionymi przez Sąd drugiej instancji ustaleniami faktycznymi opartymi na wiedzy specjalnej wynikającej z prawidłowo przeprowadzonego dowodu z opinii biegłych. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Kwestionowanie dokonanej przez Sąd drugiej instancji oceny dowodów i wynikających z niej ustaleń faktycznych, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Nadto pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów i poczynionych ustaleń faktycznych.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[r.g.]